

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno autora:	Mgr. Veronika Pohořská
Téma práce:	Právní úprava daně z přidané hodnoty
Rozsah práce:	160 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	22. března 2012

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorka si jako téma své rigorózní práce zvolila problematiku z oblasti daňového práva, a to téma vztahující se k dani z přidané hodnoty. Jedná se o téma, které je významné a aktuální, neboť daň z přidané hodnoty představuje jeden z největších příjmů veřejných rozpočtů a její právní úprava doznává častých změn. Kladem je i unijní rozměr tématu, neboť daň z přidané hodnoty je v rámci Evropské unie harmonizovaná. V současné době je téma daně z přidané hodnoty rovněž diskutováno v souvislosti se Zelenou knihou o budoucnosti daně z přidané hodnoty a bojem proti daňovým únikům. S ohledem na uvedené může být rigorózní práce na téma „Právní úprava daně z přidané hodnoty“ přínosná.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autorkou zvolené téma je tématem, které je v právnické odborné literatuře nepříliš časté, ovšem hojně se mu věnují daňoví specialisté (zejména ovšem z hlediska českého práva). Spíše se tomuto tématu tedy věnují odborníci z jiných oblastí, než je právo. Proto je nutné, aby se autorka zaměřila na dané téma z hlediska práva, a to s využitím ekonomických a ostatních aspektů tématu. Téma vyžaduje teoretické znalosti finančního práva, daňového práva, ale rovněž základy teorie práva a práva Evropské unie. Vstupních údajů pro zpracování rigorózní práce mohla mít autorka dostatek, a to včetně relevantních právních předpisů a internetových zdrojů. Téma vyžaduje zejména deskriptivní, deduktivní, analytickou a komparativní metodu přístupu.

3. Formální a systematické členění práce

Z formálního hlediska se rigorózní práce skládá z čestného prohlášení, poděkování, obsahu, úvodu, patnácti částí, závěru, summary v anglickém jazyce, seznamu použitých zkratk, seznamu použité literatury a klíčových slov v českém a anglickém jazyce.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka uvádí, čím se bude v práci zabývat, následuje část věnovaná postavení daně z přidané hodnoty v daňové soustavě České republiky. V následujících částech rigorózní práce se autorka zabývá jednotlivými instituty daně z přidané hodnoty a její správou. Určité shrnutí rigorózní práce a zobecnění závěrů v ní uvedených je obsaženo v závěru rigorózní práce. V závěru je explicitně uveden i cíl rigorózní práce, který měl být podle mého názoru uveden již v úvodu, a to „*podrobně rozebrat českou právní úpravu ve světle evropské judikatury a zároveň naši úpravu srovnat s úpravou daně z přidané hodnoty na Slovensku*“. Naopak do úvodu nepatří pasáž hodnotící zavedení jedné sazby daně z přidané hodnoty.

4. Vyjádření k práci

V první části rigorózní práce se autorka zaměřuje na postavení daně z přidané hodnoty v daňové soustavě České republiky. Jedná se o vhodný úvod k tématu rigorózní práce. K textu na str. 3 mám dvě připomínky. Podle mého názoru není možné označit vymezení pojmu „daň“

v daňovém řádu za zákonnou definici a v odstavci „Teorie finančního...“ zcela chybí odkazy na odbornou literaturu. V této části opět (stejně jako v úvodu) autorka hodnotí sjednocení sazeb daně z přidané hodnoty (viz str. 7 rigorózní práce).

Další část rigorózní práce pojednává obecně o právní úpravě daně z přidané hodnoty v České republice. Na str. 8 autorka zcela pomíjí, že daň z přidané hodnoty je sdílenou daní a na str. 10 opět (již potřetí) hodnotí sjednocení sazeb daně z přidané hodnoty.

Třetí část rigorózní práce se zaměřuje na předmět a územní působnost daně z přidané hodnoty. Jedná se převážně o popis, nicméně autorka i poukazuje na neslučitelnost právní úpravy s unijní úpravou (ve věci přechodu nemovitosti) a pracuje s relevantní judikaturou Soudního dvora Evropské unie. Na tuto část pak navazuje část pojednávající o některých základních pojmech. Domnívám se, že text uvedený v této části nemusel být takto vyčleněn a mohl být uveden v těch částech, kam systematicky patří.

V páté části se autorka zabývá daňovými subjekty. V této části autorka nastiňuje řadu zajímavých problémů (např. nájem hrazený členy družstva – str. 22, jednatel jako osoba povinná k dani – str. 23, registrace k dani z přidané hodnoty u územně samosprávných celků - str. 25), ovšem blíže neuvádí a nenastiňuje jejich řešení, což je na škodu. Nesprávné je podle mého názoru tvrzení, že osoba povinná k dani se stává plátcem, pokud překročí stanovený limit (str. 26), ovšem patrně se jedná pouze o nepřesné vyjádření autorky.

Šestá část věnovaná místu plnění je vhodným souborem popisu právní úpravy, relevantní judikatury Soudního dvora Evropské unie a vybraných problémů. Za vhodnější označení kapitoly druhé považuji „Poskytnutí služeb“.

Další část pojednává o daňových dokladech. Tato část je sice stručná, ovšem na str. 51 se autorka dopouští dvou nesprávností. Za první, pokud plátce nevydá doklad, nemůže se dopustit trestného činu podle § 241 trestního zákona, a za druhé není zřejmé, co znamená „penále na neodvedenou daň“.

Osmou část rigorózní práce autorka nazvala „Uplatňování daně“. V jednotlivých kapitolách se zaměřuje na jednotlivé druhy plnění a zejména na základ daně. Domnívám se, že určité pasáže patří do části týkající se předmětu daně. Spíše se jedná o popis, prostor pro polemiku není využit (např. na str. 64 ohledně základu daně ve zvláštních případech). Sporné je použití pojmu „intraunitární“ (str. 67), v současné době je vhodnější používat „intraunijní“.

Devátá část rigorózní práce je zaměřena na sazbu daně, ke které se autorka vyjadřovala již v předchozích částech rigorózní práce. Autorka opakuje své tvrzení, že nepovažuje sjednocení sazeb za správné. Nesouhlasím s tím, že hlavním důvodem pro sjednocení, je zvýšení výnosů plynoucích z výběru daně z přidané hodnoty. Velmi nesnadné může být autorkou navrhované rozdělení potravin na ty, u nichž se bude aplikovat základní sazba daně, a ty, u nichž se uplatní sazba snížená.

V desáté části rigorózní práce týkající se opravy základu daně a výše daně jsou hlavním tématem tzv. obrátové bonusy a oprava výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení. V případě oprav výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení se neztotožňuji s názorem autorky ve věci aplikace přechodného ustanovení. Je na škodu, že autorka své názory více neodůvodňuje.

Jedenáctá část je věnována osvobození od daně z přidané hodnoty. Je pozitivní, že autorka pracuje s judikaturou Soudního dvora Evropské unie, poukazuje na rozpor našeho zákona

o dani z přidané hodnoty s unijním právem (str. 95) a uvádí právní úpravu účinnou od 1. dubna 2012 (str. 98-99). Velmi stručně působí kapitola týkající se slovenské právní úpravy.

Další část rigorózní práce pojednává o odpočtu daně. Jde o popis právní úpravy doplněný o judikaturu Soudního dvora Evropské unie a jednotlivé příklady. Kapitola nazvaná „Srovnání se slovenskou právní úpravou“ však není srovnáním, nýbrž stručným přehledem ustanovení slovenské právní úpravy odpočtu daně. Zcela popisná je pak třináctá část rigorózní práce o vracení daně.

V čtrnácté části se autorka zaměřuje na zvláštní režimy. Autorka si vybírá pouze některé (nejčastěji používané). Bohužel se opět jedná pouze o popis právní úpravy. I tam, kde autorka nastíní problém (str. 137 ohledně režimu přenesení daňové povinnosti u stavebních a montážních prací), tak se mu dále nevěnuje a nenabízí jeho řešení.

Poslední část rigorózní práce pojednává o správě daně z přidané hodnoty. Bohužel v této části autorka uvádí některé nepřesnosti (např. na str. 139 ohledně správce daně u dovozu a vývozu či možnosti uložit sankci za nesplnění registrační povinnosti podle daňového řádu, na str. 141 tvrzení, že možnost registrovat se má každý podnikatel, na str. 146 tvrzení, že nadměrný odpočet je chápán jako vratitelný přeplatek či označení předložení daňového přiznání). Určité hodnocení právní úpravy se objevuje až v souvislosti s institutem ručení za nezaplacenou daň.

Celkově k rigorózní práci je možné uvést, že z rigorózní práce je zřejmé, že se autorka daným tématem podrobně zabývala. Negativem práce je popisnost práce a z toho plynoucí přílišná povrchnost. Určitá pozitiva spatřuji v práci s judikaturou. Rigorózní práci považuji za průměrnou či spíše podprůměrnou.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Z hlediska cíle vytyčeného autorkou se domnívám, že tento cíl nebyl zcela naplněn. Cíl vytyčený autorkou byl příliš ambiciózní a překračující rámec rigorózní práce. Určité hodnocení vztahu české a slovenské právní úpravy pak lze nalézt až v závěru rigorózní práce, což není dostatečné.
Samostatnost při zpracování tématu	Je patrné, že autorka přistoupila k danému tématu samostatným a tvůrčím způsobem. Je velmi pravděpodobné, že rigorózní práce je původním tvůrčím dílem autorky, což ostatně vyplývá z jejího prohlášení. Práce byla zhodnocena podle ustanovení čl. 7 odst. 7 Opatření děkana č. 7/2010 systémem Theses.cz s tím, že bylo nalezeno celkem 8 podobných dokumentů. Míra podobnosti však činí 5-6 %, přičemž se jedná výlučně o internetové zdroje. Většinou jde o citace právních předpisů. Z těchto důvodů nepovažuji práci za plagiát.
Logická stavba práce	Rigorózní práce je z hlediska systematického vhodně členěna. Struktura osnovy je logická a přehledná.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autorka pracovala s odbornou literaturou, příslušnými právními předpisy, internetovými zdroji a rovněž judikaturou. Zahraniční literatura používána nebyla, což lze vytknout, protože s ohledem na cíl rigorózní práce, měla být použita i slovenská odborná literatura.

	Používání citací v zásadě odpovídá normě. Nadměrně však autorka používá popularizační články na internetu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka se měla zaměřit pouze na určité aspekty (instituty) v rámci tématu. S ohledem na skutečnost, že tak neučinila, je hloubka provedené analýzy nedostatečná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úpravu práce hodnotím jako standardní a dobrou. Práce není doplněna grafy a tabulkami, což však není na škodu.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska chyb v psaní je rigorózní práce na velmi dobré úrovni. Chyby v psaní se přesto vyskytují (např. str. 11 „plnění jsou poté definovány“, str. 15 „takové plnění“, str. 21 „který je definována“, str. 37 „daň přízná“, str. 38 „pracích“, str. 44 „Evropského unie“, str. 54 „povinen doplnil údaje“, str. 62 „důvod, které mě vede“, str. 122 „všechny období“, str. 132 „přenesení daňové povinnosti“). Stylistická úroveň je odpovídající. Autorka by se měla vyvarovat hovorových výrazů (např. str. 24 „firmy, které spadnou do režimu DPH“) a používání neprávnických pojmů (např. str. 48 „firma“).

6. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Při ústní obhajobě by autorka měla zodpovědět tyto otázky:

- Jakým způsobem by autorka změnila ustanovení § 109 zákona o dani z přidané hodnoty? Je v současné době připravována změna tohoto ustanovení?
- Jakým způsobem by autorka řešila problémy týkající se režimu přenesení daňové povinnosti u stavebních a montážních prací?
- Jaký je poslední vývoj v oblasti sazeb daně z přidané hodnoty v České republice?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	I přes výše uvedené skutečnosti doporučuji rigorózní práci k obhajobě. Je však na autorce, aby se v rámci ústní obhajoby vypořádala s výše uvedenými výtkami.
---	---

V Praze dne 3. května 2012

JUDr. Radim Boháč, Ph.D.
oponent